

Bra ljudmiljö i förskola och skola

Pedagogisk och Teknisk
Hörselvård

**DALARNAS
HJÄLPMEDELSCENTER**

Ljudmiljö och inlärning

Hörseln är ett av våra viktigaste sinnen. Via hörseln kan vi kommunicera med varandra, höra varningsrop och andra signaler om faror. Det finns ljud som inte är önskvärda och som försvårar det vi vill höra och som ofta har en allmänt tröttnings effekt. Sådant ljud kallar vi för buller, oavsett om det låter starkt eller svagt.

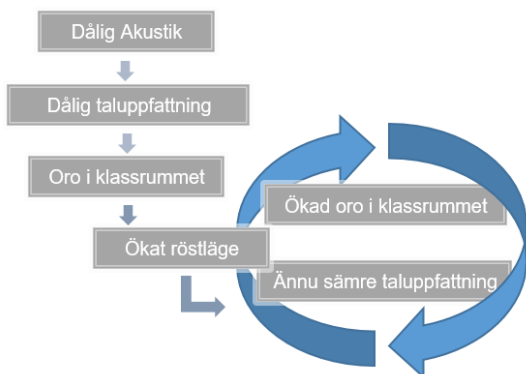
Buller påverkar också vår förmåga att komma ihåg vad som sägs. Vårt korttidsminne används för att sätta ihop språkljud till ord och meningar, samt "översätta" detta till meningsfull information. Ny information/kunskap skall processas och lagras i vårt långtidsminne. Ju bullrigare det är, desto större del av korttidsminnets kapacitet går åt för att höra, förstå och minnas vad man har hört. Efter ett tag hamnar man i en situation där all kraft går åt till att höra vad som sägs, men orken räcker inte till att komma ihåg så mycket efteråt av vad som har sagts.

Forskning visar att barn har svårare än vuxna att höra i dålig akustisk miljö. Barn utökar hela tiden sin språkliga förmåga och sitt ordförråd. Ju mindre språklig förmåga och ordförråd en person har, desto svårare har han/hon att fylla i de delar av talet som maskeras av buller. En hörselnedsättning medför att svaga ljud går förlorade, men framförallt leder den till en ökad svårighet att uppfatta tal i buller eller när "konkurrerande" tal finns. För barn/ungdomar med hörselnedsättning är det därför extra viktigt med en god ljudmiljö i förskola och skola för att underlätta taluppfattbarheten och därmed ha bästa möjliga förutsättningar för bra kunskapsinlärning.

Förslag på hur man kan skapa en bra akustisk miljö:

- Genomtänkt möblering och placering av barnet med hörselnedsättning. Kort avstånd till läraren/långt fram i klassrummet, gärna U-form eller på sidan för att kunna se både lärare och klassen. Placerad med bästa örat mot läraren/klassen. Placerad med ljuset i ryggen för att bättre se ansiktet på den som pratar. Placerad för att undvika distraktionsmoment (gångstråk, överblick till korridor eller annat klassrum etc.)
- Var vänd mot barnet du pratar så att barnet hör dig ordentligt. När du är bortvänd mot någon så försvinner de högre frekvenserna och det upplevs svårare att uppfatta rösten. Stå hellre intill en vägg eller i ett hörn än mitt i rummet och prata.
- Skrik inte utan var ett föredöme och prata i normal samtalston. Då stärks de betydelsebärande konsonantljuden samt att det innebär att barnen också sänker sina röster.
- Mattor till samling och lek med "skramliga" leksaker
- Ha stängda dörrar
- Skrivbordsunderlägg eller vaxduk + bordsfilt till specialbord för t.ex. pyssel och hantverk.
- Ljuddämpande fötter eller tasslar på bord och stolar.
 - <http://absoflex.se/produkter/tiptoe/>
 - <https://www.mobeltassen.se/>
 - <http://www.swedimport.se/>

- Ljudabsorbenter på väggar och tak. Efter rekommendation av Teknisk Hörselvård eller annan akustikfirma.
- Sätt tätningslist av gummi under bänkklocken och om det behövs i dörrkarmar/dörrar, lådor och skåp.
- Klä in lek- och förvaringslådor med liggunderlag/bubbelplast så att ljudet dämpas när barnen slänger ner leksakerna. Mindre lådor för t.ex. pennor kan kläs med filt inuti.
- Vid inköp av projektorer och datorer skall ljudnivån betänkas.
- Placera inte bullriga aktivitetsrum i anslutning till t.ex. bibliotek, studierum och dyl.

För ytterligare frågor kontakta:

Pedagogisk hörselvård

E-post: phv@regiondalarna.se

Teknisk Hörselvård

Telefon: 010-249 27 66

E-post: thv@regiondalarna.se